

בש"פ 2189/14 - עו"ד אורי פלדמן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2189/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות

המבקש: עו"ד אורי פלדמן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 26.2.2014 בע"ח 43400-02-14 שניתנה על ידי כבוד השופטת ר' למלשטריך-לטר

בשם המבקש: בעצמו

החלטה

זוהי בקשה למתן רשות לערור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופטת ר' למלשטריך-לטר) מיום 26.2.2014, אשר קיבל את ערר המשיבה והורה על תפיסתו של רכב BMW הנושא לוחית זיהוי 95-043-72 (להלן: הרכב) מכוח הוראת סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 (להלן: הפקודה)

1. במסגרת חקירת משטרה בדבר יבוא וסחר בישראל של כלי רכב גנובים ומזויפים מחו"ל נתפס ביום 4.2.2014 הרכב, הרשום על שמו של המבקש, לאחר שהחקירה העלתה כי הרכב נגנב בהונגריה, חלקיו ונתוניו זויפו והוא יובא לישראל כרכב מזויף בייבוא אישי. תפיסתו של הרכב בוצעה לצורך עריכת בדיקות בו ומכוח הוראת סעיף 32 לפקודה

עמוד 1

לשם שימוש ברכב כראיה במשפט שעתיד להתקיים בעניין זה. המבקש, יש להדגיש, אינו חשוד בביצוע עבירה כלשהיא ברכב. ביום שבו נתפס הרכב, הגיש המבקש בקשה לבית משפט השלום בעכו להחזרת הרכב לרשותו, ולאחר דיון שהתנהל בדלתיים סגורות בהסכמת הצדדים הורה בית המשפט (כבוד השופט ז' סלאח) על סיום הליך בדיקת הרכב בתוך חמישה ימים ועל החזרתו למבקש, תוך חיוב המבקש בהפקדת ערבות ורישום הערת אזהרה במשרד הרישוי אשר תמנע את העברת הבעלות בו. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר וטענה לקיומה של ראייה חדשה בדבר החלטת בוחן משטרה על הורדת הרכב מן הכביש על פי הוראת תקנה 308 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). בעקבות כך הורה בית המשפט המחוזי על החזרת התיק לבחינה מחודשת בבית משפט השלום וביום 19.2.2014 התקיים דיון נוסף בדלתיים סגורות בעניינו של המבקש בבית משפט השלום, לאחר שבית המשפט קבע כי על אף התנגדות המשיבה לניהול ההליך בדלתיים סגורות לא התרחש דבר המצדיק סטייה מן ההסדר הדיוני לו נתנה המשיבה את הסכמתה בדיון הקודם. עוד נקבע בסופו של הדיון כי הרכב יוותר בחזקת המשטרה למשך 7 ימים נוספים מיום מתן ההחלטה וכי בפרק הזמן הזה תשלם המשטרה את כל הבדיקות הנחוצות מבלי לגרום נזק לרכב. בית משפט השלום הוסיף וקבע כי המשטרה תאפשר למבקש עצמו או לנציג מומחה מטעמו להיות נוכח באותן הבדיקות וכי החזרת הרכב בחלופה התקופה הנ"ל תהא מותנית בהתחייבות עצמית מטעם המבקש על סך 100,000 ₪ וברישום החלטת בית המשפט במשרד הרישוי. כן קבע בית המשפט כי החלטת בוחן התנועה נתקבלה מוקדם מדי וללא סמכות שבדין מאחר שעל פי הוראת תקנה 308 לתקנות התעבורה, סמכותו של הבוחן להוריד רכב מן הכביש מוגבלת לקיומם של ליקויים בטיחותיים או מכאניים ברכב ואילו במקרה דנן לא הוכח כי קיימים ליקויים כאלו, והרכב אף עבר מבחן רישוי בתחילת שנת 2014. יתר על כן, כך ציין בית משפט השלום, הורדת הרכב מן הכביש אינה מחייבת הותרתו ברשות המשטרה, וייתכן כי יחלפו מספר שנים עד שיסתיים ההליך הפלילי ובינתיים יאבד הרכב מערכו.

2. המשיבה הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי בחיפה, אשר קיבל את הערר ביום 26.2.2014 והורה על המשך תפיסתו של הרכב. טרם קיומו של דיון לגופם של דברים בערר קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת המשיבה לנהל את הדיון בדלתיים פתוחות. בית המשפט דחה את טענת המבקש לפיה מקצועו כעורך דין עלול להיפגע מפרסום ההליך שכן ישנו חשש כי אדם מן היישוב יתרשם לא נכון מקישורו לתיק זה, וקבע כי המקרה דנן אינו נופל בגדר אחד החריגים לעקרון פומביות הדיון המעוגן בהוראת סעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב]- התשמ"ד 1984 (להלן: חוק בתי המשפט). כן נקבע כי אין במקצועו של המבקש כדי להצדיק את סגירת הדלתיים מפני הציבור. לגופו של עניין קבע בית המשפט בהחלטתו כי מחקירת המשטרה אכן עולה כי המדובר ברכב מזויף, וכי רישום הרכב במשרד הרישוי והנפקת רישיון לרכב אינם יכולים להכשירו אף אם הוא, לכאורה, כשיר לנסיעה. בית המשפט הוסיף וקבע כי פרק הזמן שהקצה בית משפט השלום לסיום הבדיקות ברכב (7 ימים), אינו הולם נוכח טענות המשיבה בדבר מורכבותה של הפרשה וכן נוכח התחכום הרב אשר הושקע בביצוע עבירות אלו. בית המשפט הדגיש כי במקרים מעין אלו יש לבצע איזון בין זכות הקניין של המבקש מחד גיסא לאינטרס הציבורי של אכיפת החוק מאידך גיסא. בנסיבות דומות אשר נדונו בפסיקה, כך קבע בית המשפט המחוזי, על אף חשיבותה של זכות הקניין גבר האינטרס הציבורי לביצוע חקירה בתפוס ואין המקרה דנן מצדיק סטייה מכך. בית המשפט קבע, איפוא, כי יש לאפשר למשטרה למצות את החקירה המקיפה שהיא מקדמת ולהותיר את הרכב כראיה לשם ניהול החקירה ולצורך הגשת כתב אישום. כן ציין בית המשפט כי למבקש לא עומדת טענת "תקנת השוק" מאחר ומדובר בהליך זמני שאין בו משום שלילת קניין מוחלטת וכן בהעדר קביעות מפורשות של בית משפט השלום בדבר עמידתו של המבקש בתנאיה.

אשר לבקשת המבקש להתיר לו להיות נוכח במהלך הבדיקה קבע בית המשפט כי בקשה זו נראית מיותרת אך הורה למשטרה לנהוג משנה זהירות בביצועה. שיטות החקירה, כך נקבע, מטבען אינן פתוחות לציבור הרחב ואין מקום כי יהיו פתוחות בפני המבקש. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי לא מצא מקום לדון בטענות הנוגעות לפעולות הבוחן המשטרתי מאחר שהנושא נתון לסמכותו של בית המשפט לעניינים מנהליים. עוד נקבע כי למבקש שמורה הזכות להגיש

הליך אזרחי ככל שייפגע מהליך תפיסת הרכב.

3. מכאן הבקשה, בה עותר המבקש להשבת הרכב. המבקש מציין כי רכש את הרכב מיבואן פרטי במחיר מחירון מלא ביום 23.10.2013, וזאת לאחר שבדק את רשיונותיו במשרד הרישוי והוא נמצא נקי משעבודים, עיקולים או חובות כלשהם. לטענתו, הרכב יובא ארצה בשנת 2011 ומזה שלוש שנים הוא נוסע בכבישי הארץ באישור משרד הרישוי לאחר שעבר מבחני רישוי כנדרש. המבקש מציין כי הוא זקוק לרכב לצורך עבודתו וכי הוא מעוניין להיות נוכח בעת ביצוע הבדיקות בו מאחר שמדובר ברכב שעלויות תיקונו יקרות. לטענת המבקש המקרה דנן מעלה שאלה בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינו הפרטי, שכן בניגוד למקרים אחרים אשר נדונו בפסיקה הרכב בענייננו קיבל את אישורם של מוסדות המדינה, שולם עליו מכס והוא עבר הליך של תקינה ורישוי. עוד טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי ביצע איזון לא ראוי בין הראיות הגולמיות שהונחו בפניו עת שקבע מצד אחד כי הרכב נגנב וזויף בהונגריה, ואילו באשר לטענות המבקש בעניין תקנת השוק קבע כי הן טרם הוכחו. לדידו, עשיית שימוש ברכב עד לבירור פרטים אלו לא תפגע בהליך המשפטי ותמנע נזק ממוני קשה שייגרם לו. כן מציין המבקש כי הצדדים הסכימו בתחילת ההליך על ניהולו בדלתיים סגורות מפאת העובדה שהדברים הנאמרים עלולים לפגוע בחקירת המשיבה וכן נוכח החשש לפגיעה במבקש עקב קשירתו לרכוש גנוב, ועל הסכמה זו להמשיך ולחול גם כעת. לשיטתו, שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי יש לדון בהליך בדלתיים פתוחות לאחר שכבר נוהלו מספר ישיבות בדלתיים סגורות, ובכך שאיפשר למשיבה לסגת מהסכמתה. מטעמים אלו סבור המבקש כי יש לתת לו רשות לערור, לקבל את הערר ולהשיב על כנה את החלטת בית משפט השלום.

4. המשיבה טוענת מצידה כי דין הבקשה להידחות. היא מדגישה כי עניינו של המבקש נידון בפני שתי ערכאות ואינו מעלה שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית מיוחדת החורגת מעניינו הפרטי. לגופו של עניין טוענת המשיבה כי בית המשפט המחוזי ערך איזון ראוי בין האינטרס הציבורי ובין זכותו הקניינית של המבקש, כי החזרת הרכב עלולה להביא למצב בו לא ניתן יהיה להציגו כראיה במשפט, ולכך שנאשמים עתידיים יוכלו להעלות טענות שונות בהקשר זה. לכן, אין בערבות שנקבעה על ידי בית משפט השלום כדי לשלול את הסיכון שבשחרור הרכב. יתר על כן, לשיטתה של המשיבה גם אם יוחזר הרכב למבקש הוא לא יוכל לנהוג בו נוכח החלטתו של הבוחן המשטרתי. המשיבה מוסיפה וטוענת כי נוכח אי החוקיות הטבועה בו לא ניתן להחזיר את הרכב וכי קביעותיו של בית המשפט המחוזי לעניין גניבתו וזיופו של הרכב לא נקבעו כעובדה מוכחת אלא כחשדות העולים מן החקירה בלבד. באשר לטענת המבקש לקיום ההליך בדלתיים סגורות טוענת המשיבה כי דין הטענה להידחות מן הטעם שלא הוכח כי המקרה דנן בא בגדר אחד החריגים הקבועים בסעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, ועל כן, הסכמתה של המשיבה לניהול הדיון בדלתיים סגורות בשלב מקדמי של ההליך אינה מעלה ואינה מורידה.

5. דין הבקשה להידחות. הלכה היא כי ככלל רשות ערעור בגלגול שלישי ניתנת מקום בו עולה מן הבקשה סוגיה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית אשר חורגת מעניינם של הצדדים לתיק (בש"פ 5769/12 מזרחי נ' מדינת ישראל (20.8.2012), פסקה 16 להחלטת כבוד השופט שהם; בש"פ 4971/08 וייסמן נ' מדינת ישראל (28.10.2008)). נסיבות המקרה דנן נטועות כולן בעניינו הפרטי של המבקש, והן נידונו הן על ידי בית משפט השלום הן על ידי בית המשפט המחוזי. טענתו של המבקש לפיה המקרה דנן מעלה סוגיות עקרוניות נוכח העובדה שקיבל את אישורם של מוסדות המדינה ועבר הליכי תקינה ורישום אינה משכנעת, שכן הרציונאליים העומדים בבסיס ההחלטות שניתנו בעבר בעניינים דומים עומדים גם בענייננו, ואין באישור הרכב על ידי רשויות המדינה על בסיס מצג של מרמה כדי להטות את הכף לטובתו של המבקש ככל שהדבר נוגע לצו התפיסה.

אכן, הותרת הרכב ברשות המשטרה פוגעת בזכותו הקניינית של המבקש אשר ככל הידוע רכש את הרכב בתום לב ואינו נחשד בביצוע עבירה כלשהיא. ואולם, הפקודה מאפשרת את תפיסתו של הרכב נוכח הבדיקות שיש לבצע בו ובהיותו ראייה בהליך פלילי עתידי. תפיסה זו, בשונה מחילוט חפץ, אינה שוללת באופן מוחלט את קניינו של המבקש ברכב, וייתכן בהחלט כי הרכב יושב לו בתוך פרק זמן לא ארוך. לעת הזו מדובר על תפיסה ראשונה למשך שישה חודשים ובאיזון בין הפגיעה בקניינו של המבקש ובין האינטרס הציבורי הקיים במיצוי הבירור והחקירה של החשדות בפרשה, גובר האינטרס הציבורי (בש"פ 3822/03 נסרין נ' מדינת ישראל, פסקה 6 להחלטת השופטת חיות (12.6.2003); בש"פ 321/02 אבו שארב נ' מדינת ישראל, פסקה 21 לפסק דינו של השופט אנגלרד (2.4.2002)). עם זאת, ברי כי על המשיבה לפעול ללא דיחוי לביצוע הבדיקות הנדרשות ולקידום ההליך הפלילי על מנת שתפיסת הרכב לצרכים אלה לא תתארך מעבר למידה הראויה. לעת עתה, ובהינתן העובדה שהרכב נתפס ביום 4.2.2014 אין מדובר בפרק זמן בלתי סביר לביצוע הבדיקות ולהגשת כתבי אישום כנדרש. אשר לניהולו של ההליך בדלתיים סגורות. המבקש לא הצביע על קיומו של חריג בדיון המצדיק סטייה מעיקרון פומביות הדיון במקרה דנן, והטענות שהעלה בדבר פגיעה אפשרית בו עקב מקצועו כעורך דין, אין בהן בנסיבות העניין, משלא הוטל בו דופי או חשד כלשהו, כדי להקים עילה לסגירת הדלתיים. אכן, בשלב הראשוני המשיבה נתנה הסכמתה לניהול ההליך בדלתיים סגורות, בין היתר נוכח העובדה שטרם התבררו פרטים רבים הנוגעים לחקירה, אך הסכמה זו אין בה כדי להצדיק את המשך סגירת הדלתיים לאורך כל ההליך משאין לכך עוגן בדיון.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ד בניסן התשע"ד (24.4.2014).

שופטת